

РЕЦЕНЗИЯ

от д-р Майа Станкова Разбойникова-Фратева

– професор в СУ „Св. Климент Охридски“

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност ‘**доцент**’
в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

по област на висше образование 2. Хуманитарни науки

професионално направление 2.1. Филологии (Антична и западноевропейска литература:
сравнително литературознание)

В конкурса за ‘доцент’ / ‘професор’, обявен в Държавен вестник, бр. 57 от 26.06.2020 г. и в интернет-страница на Пловдивски университет "Паисий Хилендарски" за нуждите на катедра „История на литературата и сравнително литературознание“ към факултет „Филологически“, като кандидат участва гл. ас. д-р Младен Цветанов Влашки от същата катедра.

Общо представяне на получените материали

Със заповед № Р33-4139 от 35.08.2020 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определена за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност ‘доцент’ в ПУ по област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление . 2.1. Филологии (Антична и западноевропейска литература: сравнително литературознание), обявен за нуждите на катедра „История на литературата и сравнително литературознание“ към Филологическия факултет.

За участие в обявения конкурс е подал документи един кандидат – гл. ас. д-р Младен Цветанов Влашки. Представеният от гл. ас. д-р Младен Влашки комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, и включва следните документи:

- молба по образец, автобиография (европейски формат), диплома за висше образование (с придобита маг. степен), диплома за образователна и научна степен „доктор“, списък на научните трудове, справка за спазване на минималните национални и допълнителни факултетни изисквания, анотация на материалите (с приложена самооценка на приносите), декларация за оригиналност и достоверност на приложените материали, удостоверение за трудов стаж, документи за учебна работа, документи за научноизследователска работа.
- Всички изброени материали ми бяха предоставени и на електронен носител.

За участие в конкурса кандидатът е приложил общо 11 научноизследователски разработки (със списък), от тях 1 студия, 7 статии, 2 монографии, 1 учебно пособие. Ще бъдат рецензирани 9 научни труда, които са извън дисертацията и се отчитат при крайната оценка, и

1 учебно помагало. Документирано е участие в 5 научноизследователски проекта. Няма да се спирам в детайли на излязлата през 2017 г. монография „Млада Виена“ в млада България, поради близката ѝ връзка с дисертационния труд, въпреки преработката и допълнителната глава. Разпределението на научните трудове по място на издаване е както следва: една статия (по т. 7) е издадена в чужбина и още една статия, която не е отчетена в справката за минималните общонационални изисквания, също е издадена в чужбина, останалите са издадени в България. Отбелязвам, че още две статии, приложени към документацията за участие в конкурса, не са включени в справката за минималните изисквания, но са в пряка връзка с научната специалност, по която се провежда конкурсът.

Кратки биографични данни

Кандидатът е възпитаник на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ и преподава в него от 1984 г., първоначално като хоноруван, а след това и като щатен асистент. От 1994 г. е главен асистент. В академичния път на д-р Влашки се наблюдава тенденция към двойно подплатяване на всяко изминато стъпало: той завършва като магистър специалността „българска филология“ с втора специалност руски език, към която степен добавя и магистърска степен по философия (както е прието да се формулира в немскоезичните университети) от Залцбургския университет (1994 г.), през 2015 г. защитава дисертация в Пловдивския университет, а през 2020 г. добавя и докторска степен по философия от Виенския университет. Литературоведските изследвания на д-р Влашки имат свои константни направления, но с годините се разширяват и обогатяват по посока национални и европейски културни и медийни политики (не на последно място и в резултат на дейността му като народен представител 1997-2001 г.), а практическата му работа е свързана освен с преподаването и с различни форми на културна и творческа активност, сред които посочвам неговата издателска, културно-журналистическа и режисьорска работа. Д-р Влашки разполага с богат професионален и преподавателски опит, натрупан със студенти в Пловдивския университет, а също и по време на работата му като лектор по български език, култура и литература във Фрайбургския университет (от 2018 г.).

Обща характеристика на дейността на кандидата

Учебно-педагогическа дейност

Кандидатът е започнал педагогическата си дейност, водейки упражнения по дисциплината „Антична и западноевропейска литература“. В следващите години са му възлагани и лекционни часове по същата дисциплина в различни специалности в редовно и задочно обучение. С тази си профилираност се е включил в създаването на специалността „Актьорство и

драматичен театър“. След придобиването на докторска степен води дисциплини като „Античност и Средновековие“. Прави впечатление готовността на д-р Влашки да влага сили в подготовката на факултативни курсове, което несъмнено увеличава разнообразието на предлаганите в ПУ възможности за студентите (напр. курса „Европейски политики“), а също така да предоставя своите теоретични и емпирични знания за нуждите на различни специалности и факултети в ПУ под формата на иновативни лекционни курсове, напр. лекционен курс с практикум „Литературна критика“ за магистърска програма „Актуална българистика“ или курс „Медии и регулация“ за магистърска програма във Философо-историческия факултет на ПУ. Канен е като гост-лектор в редица Висши училища в България и в чужбина (курсове на немски език в Германия, Австрия, Испания, а също и курс на български език в Букурещ). Приложената документация по всички водени курсове доказва професионалната и педагогическа опитност на кандидата д-р Младен Влашки в полето на античната и западноевропейската литература.

От позицията на своята практика Младен Влашки е изготвил и помагало за обучението по западноевропейска литература за 10 клас, съчетаващо по убедителен начин анализи на ключови произведения в помощ на ученика и набор от оригинални допълнителни текстове, които по забавен начин придават плътност и осезаемост на социалния, епистемологичен и духовен контекст на съответните епохи. Макар и съвременните образователни процеси да разчитат на други източници и медии, спояването между художествени и други типове текстове от същата епоха, което търси помагалото на Младен Влашки, остава все така съществено в случаите, когато образованието залага на историческия поглед и синхронната контекстуализация на разглежданите произведения. Освен автор на това учебно помагало д-р Влашки е съавтор в още 9 учебника и учебни помагала, които не участват в конкурса, но представляват достоен за уважение факт.

Научните изследвания на кандидата се намират в пряка връзка с педагогическата му практика. На свой ред обвързаността му с немския език и немскоезичните култури определя акцентите в неговата изследователска дейност. Преди да се спра на монографичния труд, важен за настоящия конкурс, бих искала да отбележа двете основни полета на изследователска и критическа дейност на д-р Влашки – първото от тях е полето на съвременната българска литература. В него той работи като изследовател и като ангажиран и активен критик. Второто поле са взаимодействията между българската литература и културен живот и немскоезичните литератури и култури. Дейностите му в тези две полета са отразени в дългия списък на публикацииите под формата на авторски книги, някои от които получили и национални отличия („Романология ли?“, 2014 г., е носител дори на две отличия), статии, студии и съставителства

от началото на 90-те години до днес. Материалите за участие в конкурса са малка част от дейността в Младен Влашки и са по необходимост свързани главно с второто поле. Като изследовател на българо-австрийските и българо-германските културни връзки той безспорно е почувствал остро и някои липси в свода от преводна немскоезична литература. Това мотивира и появата на още едно поле в неговата дейност – преводи на културно-исторически и литературно-научни текстове.

Научна продукция на кандидата

Използваната терминология в дисертационния труд на кандидата безспорно беше обвързана с изследванията на френския социолог Пиер Бурдийо. В хабилитационния си труд „Рецепцията на Кафка в България до 1989 г.“ Влашки съществено разширява и доразвива теоретичната основа на своя изследователски модел. Очевидно и категорично, а също и добре аргументирано, е оттласкването от рецептивната естетика на Ханс-Роберт Яус, която позволява осветляването на фундаментални въпроси относно позиционирането на читателя спрямо текста и обратно, но не анализира процесите, предшествващи и съпътстващи акта на рецепцията на чуждоезичното произведение от читателя, обитаващ друг културен контекст. В синхрон с актуалните изследвания (Рафаела Книп) Влашки комбинира съвременната теория за културния трансфер (по Митербауер и Люзебринк) със социологическата теория за полето (Бурдийо) и системната теория на Луман. Наложено е разбирането за рецепцията като мрежа от трансферни процеси, протичащи между различни системи, а текстовете се обвързват с литературните полета на изходната и на приемащата култура и преносните контексти (23). С Люзебринк са формулирани и възможните стъпки при осъществяването на основната цел – изследването на културния трансфер, като остават видими в по-нататъшните наблюдения с акцент върху първите три – селекционните процеси, опосредстващите процеси и рецептивните процеси. Направените в хода на изследването наблюдения ще обяснят защо останалите стъпки от модела на Люзебринк почти отсъстват. Изследователят е наясно с опасностите, които крие обвързването на двете теории в един изследователски модел и в достатъчна степен рефлектира принципните основания на литературознанието да ги включи в своя инструментариум. Позицията, която избира Влашки, е описана с думи на Бурдийо, който се възхищава от „сплитането“ на „най-значими теоретични проблеми в грижливо проведени емпирични изследвания“ (33). От подробния анализ на изходната и приемащата ситуация в двете ключови глави (III и IV) се налага изводът за изначално произведените от полетата трудности в българската рецепция на Кафка (57). Самото изследване може да бъде видяно като следваща стъпка в културния трансфер по Люзебринк, неговата констатирана от автора закъснялост само потвърждава общите изводи и наблюдения по отношение рецепцията на Кафка в Бъл-

гария. В този смисъл монографията на Младен Влашки несъмнено попълва празнина в литературоведските изследвания в България и има оригинален и приносен характер.

Поради забавянето на трансферните и рецептивни процеси по отношение на Кафка д-р Влашки има на разположение вече измерените траектории на рецепцията на Кафка във Франция, Англия и САЩ и тяхното въздействие върху завръщането на писателя в немскоезичния контекст след цезурата на националсоциализма (71 и сл.). Тази част от изследването е не само любопитна, но и много съществена, защото позволява да се очертаят спецификите в българската траектория на Кафка. С внимание към детайла и с отлично познаване на прие-машката култура изследването реконструира фактите и развоите в рецепцията на Кафка в България. Анализират се причините, поради които този автор остава малко познат и в голяма степен чужд в българската култура както в годините до 1944 г., така и в периода 1944-1989 г. Особено важен за обяснението на процесите в България след 1944 г. се оказва наднационалният рецептивен контекст. С много търпение и прецизност в третата глава на изследването се проследяват взаимодействията между играчите и институциите в литературното поле в България през 50-те, 60-те и 70-те години (116-148), като към основния приносен момент на изследването се добавят и резултатите от проучванията на полето. Емпиричното проучване на рецепцията заема сравнително по-кратка част от монографията, но усещането за дисбаланс на частите е прибързано и неточно: Тъй като целта на изследването е да документира и *обясни* оскъдната и закъсняла рецепция на автор от ранга на Франц Кафка, емпиричният материал не може да бъде разбран и тълкуван без предхождащите обследвания на полетата. Може да се каже обаче, че изследването е готово да отхвърли времевата рамка (до 1989 г.) и да бъде продължено и до наши дни, тъй като предпоставките за успешната интерпретация на нови данни са вече подготвени. В този смисъл монографията на Младен Влашки маркира и подготвя полето за бъдещи изследвания, но заедно с това установява ефективен изследователски модел, който може да бъде ползван и при други трансфери.

От представените по конкурса статии и студии две са в тематична връзка с монографичното изследване, а две ползват един конкретен подход, демонстриран в монографията. Става дума за обследването на „случая“ – в статиите става дума за „случая Георги Марков“ и случая „Минко Николов“. Последният е включен и в монографията, в която е отделено място и на важността и смисъла на парадигмата „случай“ (с. 31). Може да се каже, че и без да е изрично казано друга от предложените научни статии обследва „случая Верфел“ и приносно разкрива слабо познати трансферни процеси. Всички тези единични изследователски задачи са осъществени на базата на разгърнатите в монографичния труд теоретични основи и в този смисъл ги подлагат на проверка и утвърждаване, оставайки във връзка с него и постигайки други и също така нови и оригинални научни цели.

Представената монография и научните изследвания на д-р Младен Влашки като цяло са принос в сравнителното литературознание и се вписват в изследователските тенденции на немскоезичните сравнителни изследвания, осъществявайки научен трансфер и в двете посоки, благодарение на факта, че няколко от научните публикации, включени в конкурса, са на немски език. Извън съмнение е полезността на тези изследвания за литературната наука и приложимостта им в педагогическата практика. От тях могат да се възползват студенти и преподаватели в различни филологически специалности.

В материалите по конкурса са посочени пет цитирания в сериозни научни трудове.

Оценка на личния принос на кандидата

Монографичното изследване и предложените научни статии и студии са напълно самостоятелни изследвания, техните научни приноси са заслуга на автора.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от гл. ас. Младен Влашки отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Представени са достатъчен брой значими изследвания, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС ‘доктор’. В работите на кандидата има оригинални научни приноси, като съществена част от тях са публикувани в списания и научни сборници, издадени в страната и от академични издателства в чужбина. Научната и преподавателската квалификация на кандидата е безспорна и добре позната.

Постигнатите от д-р Младен Цветанов Влашки резултати в учебната и научно-изследователската дейност, напълно съответстват на специфичните изисквания на Филологическия факултет, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

Въз основа на наблюденията и констатациите, изложено по-горе, препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Филологическия факултет за избор на гл. ас. Младен Цветанов Влашки на академичната длъжност ‘доцент’ в ПУ „П. Хилендарски“ по професионално направление 2.1. Филологии (Антична и западноевропейска литература: сравнително литературознание).

29.10.2020 г.

Рецензент:

проф. дфн Майа Разбойникова-Фратева